

Pavel Babáček

jak se vodník vybarvil

Pavel Babáček

**JAK SE VODNÍK
VYBARVIL**

1

A bylo toho roku léto horké a suché.

Nad rybníkem zvaným Bahňous rozvážně hlídkovaly vážky, a komáři za pomoci ovádů se rozpustile naháněli s muším bratrstvem.

Na hladině pobíhaly vodoměrky v marné snaze dopočítat se svých kroků.

K tomu zdánlivě tichému hemžení se občas přidal svým zavráním i cvrček.

Paní Rosničková netrpělivě vyhlížela pana Rosničku, protože...

Dnes je totiž úplněk a na něm je řada, aby pohlídal jejich žábata.

Za každého úplňku mají s paní Ropuchovou, s paní Skokanovou a paní Kuňkovou společný žábabinec. Což

značí dámský dýchánek, kde skvákají každou novinku až na dřevě.

Ohromně se těšila a ten její se kdesi courá.

Opět vykroukla a opět zklamaně kvákla.

Nu, však dostane svůj díl, jen co se objeví.

Pan Rosnička za své zdržení nemohl docela až tak sám. Potkal se totiž s vodnickým synkem Pelegrinem z rodiny vodníků, jež měla ve správě zdejší rybník.

Když se potkají dva chlapi, tak se vždy řeší vážná věc, no ne?

„Musím ti ještě jednou poděkovat, Pelegrine, za to, že jsi zahnal pryč čapího netvora. Žabák nikdy sám o pomoc nevolá, ale nebýt tebe, čekalo mě žabí nebe.“

„Čapí hlad je potvora,“ usmál se vodník. „Stejně jako se ty snažíš potěšit svá žábata, on chce stejné pro ta svoje čápata. Cože jsi se coural tak daleko od svojí strany tůně?“

„Ááá, to ta musí vůně. Když já mouchu cítím, ještě není ani vidět a už se za ní řítím.“

„Měl by ses, žabáku, stydět! Málem jsi pro kus žvance nechal rodinku bez ochránce.“

„Járku. I když chápu narážku, já jsem lovil masařku. Taková masařka, to je pro rosničky pochutnání. Jedna z největších laskomin.“

„Žába se čápovi neubrání a rovnou putuje na komín,“ potichu odpověděl Pelegrin a dodal: „Slib, že budeš opatrný, abych tvojí ženě nemusel, zatroleně, shánět jiného nápadníka.“

„Slibuji, že už nezkoprním a budu se držet blíž u rybníka. V případě čapího ohrožení hned a bez prodlení hupsnu do vody.“

„Poučení z dnešní příhody,“ zase se usmál vodník, cvrnkl do klobouku a skočil do svého odrazu na hladině.

Pan Rosnička se podíval na oblohu zrudlou zapadajícím sluncem a kváknul k ní:

„I když je nebe čisté, doma bouřka bude.

To je jisté.“

2

Ono to s tím žabím zachraňováním nakonec bylo přeci jen trošku jinak.

Toho dne Pelegrin dostal po probuzení příkaz od svého otce, aby našel sumce Viléma a pozeptal se, zda mu něčeho není třeba.

Vilém byl zdaleka nejstarším obyvatelem Bahňouse a všichni jej měli ve veliké úctě. Protože ale znal svůj rybník jako málokdo, dokázal se usídlit kolikrát tak, že byl jen těžko k nalezení.

Pelegrin ho hledal skoro celé dopoledne, až ho nakonec objevil poblíž stavidla, jak si hová schovaný v bahně za velkým kamenem.

„Příjemný den vinšuju, staříčku,“ oslovil vodník sumce, „táta se ptá, jestli vám nemám být s něčím trošičku ku pomoci.“

„Budíš mě, zelený mužičku.“

Táta se ptá, říkáš? No... mně se spíš zdá, že mě nechceš nechat dospat. A ku pomoci? Pchá...“

„A nemá se spát v noci?“ Optal se vodník.

Sumec si Pelegrina zkoumavě změřil odshora dolů a zezdola nahoru, pak podrážděně zavlnil svými fousky a zavřel oči.

Vodníkovi bylo zřejmé, že Viléma svojí návštěvou zrovínka nepotěšil. Mrzelo ho to, protože měl rybničního kmeta rád, ale bylo mu jasné, že s tím stejně nic nezmůže.

Stáří chce svůj klid – alespoň tohle už věděl.

Co se zbylým dnem?

Na vzduch se mu nechtělo, protože pražící odpolední slunce je pro vodníky nečas.

Jít domů by bylo brzy. Naštěstí mu do cesty připlaval cejn Standík. Pohovořili o Standových sourozencích, pomluvili štiky Cecílii a navrch si Pelegrin lehce postěžoval na mrzoutkost sumce Viléma.

„To víš, Pelegrine, je to už starý děda.

Běda ho ve dřímotě rušit. Měl jsi tušit, že je to stejně bláhové, jako když naši kapří moulové věří na život po vánocích.“ Cejn mrskl ocasem a v tu ránu byl pryč.

Pelegrin zase zůstal sám a zbytkem odpoledne se pronudil až...

Zahlédl pana Rosničku, jak hopká po břehu a vyhlíží něco k snědku.

„*Bafnu na něj,*“ rozhodl se a pokračoval v duchu sám pro sebe: „*Pan Rosnička je lekavec, toť na rybníku známá věc.*“

Počkal na chvíli, kdy se pan Rosnička zastavil a s mohutným houknutím a stříknutím se vymrštil nad hladinu.

Útočící čáp se strašlivě vyděsil.

Vybral let do prudké zatáčky, srdíčko mu pumpovalo jako o závod a zpocený byl až k zobáku, když hudroval:

„Šmarjááá, já se leknul, to vám teda řeknu. Ta žába tam snad měla ochranku.

Musím se trochu vydýchat, nebo to vidím na čapí záchranku.“

S tím dosedl na větev břízy, jež se mu připletla do cesty.

3

Takže se paní Rosničková svého manžela dočkala. A vykřikovala ho, jen co je pravda.

Až když už skoro nemohla popadnout dech, tak jí pan Rosnička dokázal vysvětlit, proč a z jakého důvodu se zdržel.

To vám bylo najednou lásky.

Paní Rosničková svého drahouška olíbala a padala slova jako „ty můj hlupáčku žabáčku“ a podobné roztomilosti.

Nicméně, žábabinec je žábabinec.

Takže se Rosničková trochu načančala. Skoukla se v hladině a vyrazila na drb.

Dámský dýchánek se pokaždé konal pod starou vrbou na opačné straně rybníka, než je umístěné stavidlo.

Paní Rosničková, vzhledem ke zdržení, dorazila samozřejmě pozdě.

„Holka, kde seš...?!“ Spatřila ji jako první paní Skokanová. „Neděláš čest své dochvilnosti, málem jsme začaly bez tvé přítomnosti.“

„Třeba plnila domácí povinnosti,“ mrkla spiklenecky paní Kuňková.

„Mno,“ připojila se paní Ropuchová, „spíš se jí muž někde toulal a domů se potom coural.“

Paní Rosničkovou to jejich odhadování rozveselilo, tak věc rozřešila.

„Můj choť se umí courat doslova neúnavně, takže cé je správně, ale... Tentokrát to mohlo skončit špatně. Ostatně, poslouchejte samy.“

A převyprávěla jim, co se dozvěděla od pana Rosničky po jeho šťastném návratu domů.

„To je ti ale historie,“ potichu kvákla paní Kuňková, „štěstí že manžel ještě žije. Já když si to představím, tak nevím, co bych si bez svého muže počala.“

„To žádná z nás,“ souhlasila paní Skokanová. „Pelegrinovi patří pochvala.“

„Navrhuji mu zazpívat na čtyřhlas.“ Prohlásila paní Ropuchová. „Určitě bude rád.“

Jak se navrhlo, tak se i stalo.

Kvákavě skřehotavá píseň se rozezněla nad Bahňousem.

Žáby se do zpěvu opřely tak, že se i krzevá vodní peřinu donesla k Pelegrinovým uším.

Ten toho večera ne a ne usnout. Převracel se, převaloval, ale jak víme, bylo horké léto a zteplalá voda. A v té se někdy usíná hůř.

Vodník neslyšel slova, jen melodii. Zakroutil hlavou. „Ten mejdan je nějaký bouřlivý.“

Žáby bláznivý,“ utrhl si hrst podvodní trávy a udělal si z ní špunty do uší.

★★4★★

Nejspíše protože měl špunty v uších, Pelegrin na druhý den ráno zaspal.

Nuž, kdyby šlo jen o zaspání, nedělo by se nic. Ale on také nezaslechl svolávání k vodomovní schůzi.

Dle rybnických pravidel se za každou rodinu musí dostavit nejméně jeden člen.

Za vodníky šel pantáta i paňmáma.

Pořád by se nedělo nic, jenže...

Nakonec nastala po Pelegrinovi sháňka.

Jak k tomu došlo?

Za každý rybník je zodpovědný jemu přidělený vodník, takže každé takové vodomovní schůzi vždy předsedá.

Postupně se probíraly bahňouské záležitosti. Většinou šlo vlastně jen o drobnosti, než se o slovo přihlásil úhoř Valentýn.

„Mám dotaz, vašnosto,“ oslovil pantátu vodníka. „Myslím že čistota vody není normální, vlastně... je naprosto skandální. Alespoň tedy v poslední době. Přiznávám, že uvažuji o žalobě.“

„Co se durdíš, Valentýne, v létě je to zřídka jiné. Horkem prostě voda kvete. Můj ty světe, jako bys to zažil teprve poprvé.“

A je-li libo - slunce žaluj, hadí rybo. Já jsem v tom nevinně.“

„Nevinně, nevinně... ty dýchat můžeš v bažině. Čolci, mloci, žáby i vodníci, vy všichni jste obojživelníci, ale ryba potřebuje vodu čistější a pro dýchání snadnější. Trochu nám to k hádce sklouzlo, proto tě ve vší úctě žádám, vyvolej své velké kouzlo a zajisti, ať nám tvé čáry vodu vyčistí.“

Na to se v místech, kde se shromáždily rybí rody, začalo mohutně souhlasit.

Předsedající vodník utišil všechny přítomné a dal ruce v bok.

„Zapomínáte, přátelé, že jsem své kouzlo užil, když hrozilo, že naši hráz voda vymele.

A moje paní,“ pokynul směrem k ženě, „odklonila povodeň při jarním tání. Ni jeden z nás už nemá kouzlo svoje. Tím chci říci, že nejsou zdroje. Jedině snad...!“ udělal předsedající dramatickou pauzu.

„Můj syn Pelegrin by mohl čarovat a pro čistotu vody kouzlo darovat. Vyšlete někoho k nám domů, třeba bude ještě spát. Když ne tam, tak u náhonu, tam taky spal vícekrát.“

Nejrychlejší ze pstruhů ihned vyrazil směrem k vodnickému doupěti.

Leč vodnický synek už dávno nespal.

Nebyl ani doma, ani u náhonu.

Nebyl prostě k nalezení...

5

Pelegrin po probuzení zjistil, že je doma úplně sám samotinký.

Chtěl se snad ještě natáhnout, ale v prstech mu brnělo činorodostí, tak se rozhlížel, čím by se zabavil.

Spočítal dušičkové hrníčky a bylo jich jako vždycky. Vlastně jenom hrníčků a pokliček.

Duše v nich nebyla žádná.

K rybníku Bahňous lidé nechodili, takže se v něm neměl jaksi kdo topit.

A i kdyby nějaký zájemci o utápění dorazili, museli by se nějak šikovně utopit sami. Pelegrinova rodina nestáhla člověka pod hladinu už celé generace.

Tak mu to vyprávěl jeho otec, a jeho otci zase jeho otec, až do bůhvíkolikátého kolena.

Nakonec se rozhodl, že navštíví čolka Bolka. Bolek byl vdovec, který se staral o dvě čolčata. Jeho paní měla smůlu, že se zalíbila hladové poštolce a ta si ji odnesla s sebou. Nikdo nepředpokládal, že čolkova choť je ještě na živu.

Bolek se s tím už smířil a snažil se o co nejlepší výchovu jejich společných potomků.

Sotva se mu ztratil domov z dohledu, narazil na štiku Cecílii.

Ta kolem něj udělala kruh a pak se zastavila před jeho obličejem. „Cilka zdraví Pelegrina. Víš, jsem trochu bez nálady. Chtěla jsem ulovit lína, jenže nejspíš budu hlady.“

„To víš, líni nejsou líní,“ zasmál se Pelegrin.

„Na tu svoji mlсотu najdeš jinou dobrotu, i když...“ rozhlédl se kolem. „Je tu trochu rybuprázdno, což je podivné. Ale neboj, nějaká rybka nakonec obživne.“

„Ba ne, pane. Hlásili mi pstruzi, že dnes mají vodomovní schůzi. Takže je tam každá ploutev z rybníka, kromě mě a vodníka. Tiše! Slyšíš, jak mi kručí v břiše?!“

Pelegrin neslyšel, protože se už zvolna vydal na místo, kde se obvykle konaly vodomovní schůze. Netušil, že je již usilovně hledán, a tak se loudal přímo šnekovitou rychlostí.

Vlastně se mu tam ani moc nechtělo.

Původně se vydal za Bolkem, ale toho koneckonců může navštívit později.

Zase se tam jako pokaždé projednávají sousedské spory, sousedská škorpení a jeho otec z titulu správce urovnává a žehlí.

Kdyby tak věděl, co víme my...

Konečně se dohlemýždil na doslech.

Na schůzi bylo nějak hlučněji.

Zrychlil, aby se podíval, co se děje tak vzrušujícího. Zvuk se vodou nese daleko, tak mu to chvílku trvalo.

Mezitím se vrátil na shromáždění nejrychlejší ze pstruhů a uštvane hlásil:

„Vodnický syn není nikde k nalezení. Díval jsem se po něm všude.“

„No, určitě někde bude,“ přerušil hlášení pantáta vodník. „Sotvaže se ukáže, tak s ním žádost proberu a nejpozději k večeru vám rozhodnutí sdělím.“

Teď velím... Zprávu pošlu po tloušti a tímto náš sněm rozpouštím.“

Když Pelegrin nakonec dorazil na schůzi, žádná se už nekonala.

Na místě byl jen jeho táta a mlok Vavřinec. Ten pozdravil, ale do očí se vodníkovi nedíval. Vypadalo to, jako by ho strašně zajímalo jeho černožluté zbarvení.

Pelegrin se za ním ohlédl a otočil se k otci.

„Bylo tu dost halali, jak jste se hádali. Neslo se to do dále, tak jsem se přišel podívat, co se to tu vlastně děje.“

„Kam to ten svět spěje. Byla tu skoro rebelie vedená Vendelínem. Byl jsem jím dnes obviněn, že je voda kalná.“

„Vždyť jsou parna!“ vybuchl Pelegrin.

„Samozřejmě, tohle je všem zřejmé.“

Něco se s tím ale udělat musí, ryby se dusí.

Věděl bych, co s tím. Vlastně se přiznávám, že řešení znám, ale... Raději vše probereme po tom dnešním rozruchu na vzduchu.“

Pomalou vystoupali vzhůru a pantáta ukázal na tu stranu břehu, kterou lemovaly vrby. Ještě než vykročili z vody, pořádně promáchli šosy od kabátků, aby nebyli na suchu.

Když si ho vodník důkladně smočí, je den hnedle veselejší.

Sušením se vodníci zmenšují, což je všeobecně známá věc.

Málo se ale ví, že pokud má na sobě vodník předem namočený šosatý kabát, je prostě neusušitelný. V takovém vodnickém šosu je totiž vody jako v potoce. A kabátek má šosy dva. Navíc vodníkovi k žití stačí kapka vody na den. On totiž umí vodu opatrovat, umí ji uchovat a nikdy žádnou nevybryndá.

Pantáta pohlédl na nebe a ztěžka si odfouknul. Věděl, že toho bude muset synovi tuze moc vysvětlit a povyprávět.

Usadili se ve stínu nejstarší vrby.

Už se choulilo k podvečeru, ale horko bylo pořád přímo nevodnické.

Chvilku bylo ticho. Nikdo nepromluvil.

„Od jara jsi plnoletý,“ začal pantáta rozvázně a hned pokračoval: „takže máš nárok jednou za rok použít velké kouzlení.“

„Kouzlení a já jsme si souzeni!“ Nadšeně se vložil Pelegrin. „Zvládám chůzi po hladině, klidně sedím na bublině, schovám se i v kalužině. Má kouzla jsou věrohodná.“

„Pohříchu jsou jenom drobná. Tohle je něco jiného a zároveň vyšší úroveň. A každého druhého vodníka se to netýká. Že ti to nic neříká?“ Podíval se synovi do očí a mluvil dál: „Nuž, zjevím ti, co je zapotřebí, ale pamatuj! Tady na rybníce nikdo nic neví a mělo by to tak i zůstat. Takže zamkneš ústa, rozumíš?“

Překvapený Pelegrin souhlasně kývnul a napnul veškerou svou pozornost a vnímavost k pantátovi. Hlavou mu letělo mnoho otázek, ale odpovědi žádné.

„Vidím otázky ve tvém obličejí, ale já začnu trochu obšírněji. Jasněji se tomu rozumí. Navíc to už jinak neumím.“

„I když zatím tápu, chápu. Jsem jedno ucho, povídej.“
Pobídl Pelegrin otce.

„Podívej, vodnická kouzla a čáry jsou dary, jež má po celý čas každý z nás, ale pak jsou kouzla větší. O takové se nedá zažádat. Vodník za schopnost takové kouzlo ovládat vděčí svému původu. To je tím z hlavních důvodů proč tu možnost máš i ty. Původem patříš do vodnické elity.“

„Tak elita? Na vylitá vědra u šosů, jsem jen Pelegrin z Bahňousů,“ podivil se mladík.

„Ty můj popleto, a to je právě to. Skutečnost je jiná. Jediná pravda je, synu, že jsi ze starobylého rodu Grinů. Po celé generace jsme byli vodnická honorace.“

„A už tomu tak není?“

„Není,“ smutně pokývnul pantáta. „Štěstí se může jako výhra jevit, ale je to prevít. Rychle nálady mění od pohlazení po zahřmění. Nu, nám zahřmělo a zablýskalo. Myslím, že nejspíš natrvalo. Ty jsi Pelegrin, já Elegrin, můj otec Legrin a můj děd Egrin. Posledním, komu nebylo ke jménu od táty připojeno písmeno, byl tvůj prapraděd Grin desátý. Člen královniny družiny a černá ovce rodiny. Byl strážcem vodnických korunovačních klenotů, berly, stuhy a perly.

Berla pramenů, stuha rodokmenu a perla čistoty dávají královně moc nad našimi životy. Grin desátý královskou moc znevážil, protože klenoty nestrážil a perla se ztratila.

Kousíček od nich v rákosí dvě doširoka otevřené oči prozrazovaly, že neposlouchá jen Pelegrin, ale i někdo další...

Pantáta si povzdychl a pokračoval:

„Za ztrátu perly byl Grin desátý zbaven všech svých panství a poslán z trestu ne do arestu, nýbrž do vyhnanství.“

„Takže dostal trafiku na Bahňouském rybníku,“ hořce se pousmál Pelegrin.

„I ty jeden komiku. To ale není vše, co jsem ti chtěl povědět. Musíš se dozvědět ještě tohle. Napohled jsi obyčejný vodník, ale vzhledem ke svému původu máš proti všem ostatním výhodu, že smíš užít kouzla velká.

A užít je ve prospěch vody je čest. Voda je naše živitelka. Voda je naše hostitelka.“

„Jak mám kouzlit? Souhlasím, že je to čest, ale jak, můžeš mi říct?“

„Neboj se nic, budu tě vést.“

„S tebou to bude snadné,“ potěšilo syna.

„Hm, že by to bylo snadné? Ne!

Ale společně to zvládneme. Pamatuj si, že z velkých kouzel žádné není snadné. Nu... je čas, den se láme. Je třeba poslat rybám zprávu, že se o nápravu zítra postaráme.“

Dvakrát to žbluňklo, hladina bleskurychle uhladila rozběhlé kruhy a slunce začalo rudnout, jak se mu chtělo spát. Neviděný pozorovatel vodnického rozhovoru usoudil také, že se čas nachýlil. Pomalu se odplížil po břehu a pořád pohledem koukal za sebe.

Paňmáma už oba vodníky očekávala s večerí a hudovala, že jim tuze dlouho trvá, než najdou cestu domů.

Nejdřív si ale zavolal pantáta Elegrin tlouště Otíka, který nejistě kroužil kousek od vchodu do vodnického příbytku.

„Tlouštíku Oto, oznam kaprům, úhořům, pstruhům, no prostě všem rybím druhům, toto: Zítra můj syn Pelegrin

kouzlem velkým zajistí, že se voda vyčistí. Že všechny pozdravuji, jak káže dobrý mrav.

No, nekoukej a plav...!“

Otík byl z pantáty celý znervóznělý, tak si dvakrát spletl směr. Jednou naboural do čelních dveří vodnického obydlí a pak se zamotal do trávy, která plavala po hladině. Pantáta ho z trávy vysvobodil a postrčil ho správným směrem.

Sledoval, jak se vzdaluje, a nahlas si povzdychl: „Když neumí plavat ryba, bude asi někde chyba.“

U Rosničků byla návštěvou paní Ropuchová. Pana Ropuchu jí vzala z jara velká voda a nikdo o něm už neslyšel.

Paní Ropuchová již byla technicky vzato vdovou, ale pořád doufala v zázrak.

Jsouc sama bezdětná, ráda si zašla pohrát s Rosničkových žábaty.

Rosničcata tetu Ropušici (jak ji bylo přezdíváno) zbožňovala.

Paní Ropuchová pro ně měla v zásobě vždycky nějakou laskominu.

Navíc si ze všech žabích dam nejvíc rozuměla s paní Rosničkovou.

„Potomci vám rostou jako z vody. Před nedávnem ještě vrískali a za chvíli už tu budou svody a úskalí.“

„Učím je odolat jim, paní Ropuchová, dokud vnímají. Víím, když je dobře nevychovám, neodolají.“

Do dveří vrazil pan Rosnička.

„Vodníci budou zítra kouzlit s vodou krzevá vyčištění. Převeliká to bude sláva. Nějak tu špatnou za dobrou smění. Ropuchová, tož buďte zdráva,“ všiml si návštěvy. „Půjdete se na to s námi podívat?“

„Ty se musíš nad vodnictvem neustále rozplývat.“ Vložila se Rosničková. „Co bych tam jako měla vidět, táto? Zlato?“

„Takové kouzlo tenhle rybník prý ještě neviděl. No, kdybych se nestyděl, vlezu si zrovinka do první řady.“

„Vidím, že vážně chceš být u té maškarády.“ „No, jáminé! Neříkej, že ty ne...?“

„Dobrá, půjdeme se žábaty a tady s Ropuchovou dohromady. Ale...! I když si ráno rád přispíš, vstaneš dřív a dáš dítka do parády, souhlasíš?“

„Souhlasím,“ pravil Rosnička a otočil se k paní Ropuchové: „A co vy, teta?“

„Byť mám svá léta, nejsem stoletá. Může to být dobré divadlo.“

„Tak, hlavně aby to dopadlo,“ zasýčkovala paní Rosničková.

Ten večer Bahňous usínal pozvolněji. Všeobecné očekávání je vždycky hodně nakažlivé. Spánku moc nesvědčí.

Stejně tak nakažlivé jsou ale i obavy...

10

Pelegrin tu noc spal nespal. Pořád byl vzhůru a pořád v limbu.

Ještě než se první cípek ze slunečního pláště dotknul hladiny jejich rybníka, vzal pantáta Pelegrina za rameno a rukou mu pokynul, ať jej následuje. Vyšli ze svého obydlí.

Venku do vodního ticha pantáta zašeptal:

„Než se stačí den nad vodou rozžhavit, musíme vše připravit. Pomoz mi tady s tím,“ ukázal na kruhový kámen, na kterém rád sedával před vchodem.

„Já ho zachytím z téhle a ty z druhé strany, ale pozor na prsty, nemá žádné hrany. Pak ho odkutálíme přesně do středu. Tam ho zase svalíme. Budeš vepředu?“

Pelegrin mlčky souhlasil, vsunul ruce pod kámen a na tři, společně s otcem, zabral.

Byla to namáhavá cesta, ale podařilo se.